

***Kasvava ja
elinvoimainen
Kuopio*** –ohjelma
2025–2030

Kuopion strateginen johtamisjärjestelmä

Kuopion strategia 2030: Hyvän elämän pääkaupunki

Strategiaohjelmat

Kasvava
Kuopio

Hyvinvoiva
Kuopio

Resurssiviisas
Kuopio

Uudistuva
Kuopio

Muut suunnitelmat ja ohjelmat

- Kaupunkirakennesuunnitelma
- Kaupunkiseutusuunnitelma
- Maapoliittinen ohjelma
- Ilmastopoliittinen ohjelma
- Omistajapoliittiset linjaukset
- Maaseutuohjelma
- Ikäystävällinen Kuopio
- Koulutuspoliittinen ohjelma
- Joukkoliikenneohjelma
- Hankintaohjelma
- Muut suunnitelmat ja ohjelmat

Vuosittain tapahtuva toiminnan ja talouden suunnittelu

Talousarvio ja taloussuunnitelma
(sitovat tavoitteet ja talouskehys)

Palvelualueiden käyttösuunnitelmat
(tavoitteita toteuttavat toimenpiteet)

Johtoryhmä-
työskentely

Kehitys-
keskustelut

Kehittämis-
hankkeet

Viestintä

Sidosryhmä-
yhteistyö

Sidosyksiköiden talous-
ja toimintasuunnitelmat

Palvelu-
sopimukset

Seuranta ja arviointi

Kasvava ja elinvoimainen Kuopio -ohjelma linjaa kaupungin elinkeinopolitiikkaa

- Ohjelma sisältää keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet Kuopion kasvun ja elinvoiman edistämiseksi
- Vahva ohjaava vaikutus: talousarvio- ja taloussuunnitelma, palvelualueiden käyttösuunnitelmat -hankkeet, projektit ja toimenpiteet

Tausta

- Vuoden 2024 aikana toteutettiin tausta-aineiston kerääminen sekä laaja työhön osallistaminen strategisten kumppaneiden, sidosryhmien, elinkeinoelämän edustajien ja kaupungin henkilöstön sekä päättäjien kanssa
- Työskentely sisälsi verkkopohjaista osallistamista ja lähityöpajoja

Työpajoissa tunnistetut keskeiset kehittämiskohteet

- Yritystonttien saatavuuden varmistaminen: toimenpiteet tonttivarannon lisäämiseksi ja tonttien myyntiprosessin kehittämiseksi
- Kaupunkitasoisten kärkihankkeiden ja investointien kattava hyödyntäminen elinvoiman edistämisessä
- Innovaatiot, osaamisen kehittäminen, opiskelijoiden kiinnittyminen, koulutusorganisaatioiden, kaupungin ja yritysten välisen yhteistyön lisääminen
- Osaavan työvoiman saatavuus, sidosryhmien yhteinen toiminta koko alueen hyödyksi Pohjois-Savossa
- Matkailu ja tapahtumat, kaupunkikulttuuri
- Edunvalvonnan yhteydet, verkostot ja niiden suuntautuminen

KUOPIO

Elinvoima ja kilpailukyky

Uusia investointeja, työpaikkoja, osaajia, parempi saavutettavuus

Kestävä talous

Talous tasapainoon, veropohjan vahvistaminen

Savilahti

Euroopan kiehtovin oppimis- ja innovaatioympäristö

Kasvava ja elinvoimainen Kuopio -ohjelman teemat:

1. Vetovoimainen osaamiskeskittymä
2. Yritysten kasvuloikka
3. Veto- ja lumovoimaa asukkaille ja vierailijoille
4. Vaikuttava Kuopio

Digitalisaatio

Kansainvälisyys

Kumppanuus

Teemat - painopisteet

Vetovoimainen osaamiskeskittymä

1. Konkretisoimme Savilahden palvelulupauksen ja selkeytämme yhteistyötä alueen kehittämiseksi
2. Vahvistamme Savilahden yhteyttä koko kaupungin kehittämiseen
3. Kehitämme osaajien veto- ja pitovoimaa

Veto- ja lumovoimaa asukkaille ja vierailijoille

8. Tarjoamme elämyksellisiä tapahtumia ja matkailumahdollisuuksia
9. Aktivoimme osallistavaa kaupunkikulttuuria
10. Tuomme kaupunkikehityksessä alueen vahvuudet näkyviin
11. Markkinoimme yhdessä koko seudun mahdollisuuksia

Yritysten kasvuloikka

4. Toteutamme tonttiohjelman
5. Edistämme osaavan työvoiman saatavuutta
6. Edistämme vihreän siirtymän TKI- ja yritysinvestointeja Kuopion alueelle
7. Luomme aktiivisella kehittämisellä uusia työpaikkoja

Vaikuttava Kuopio

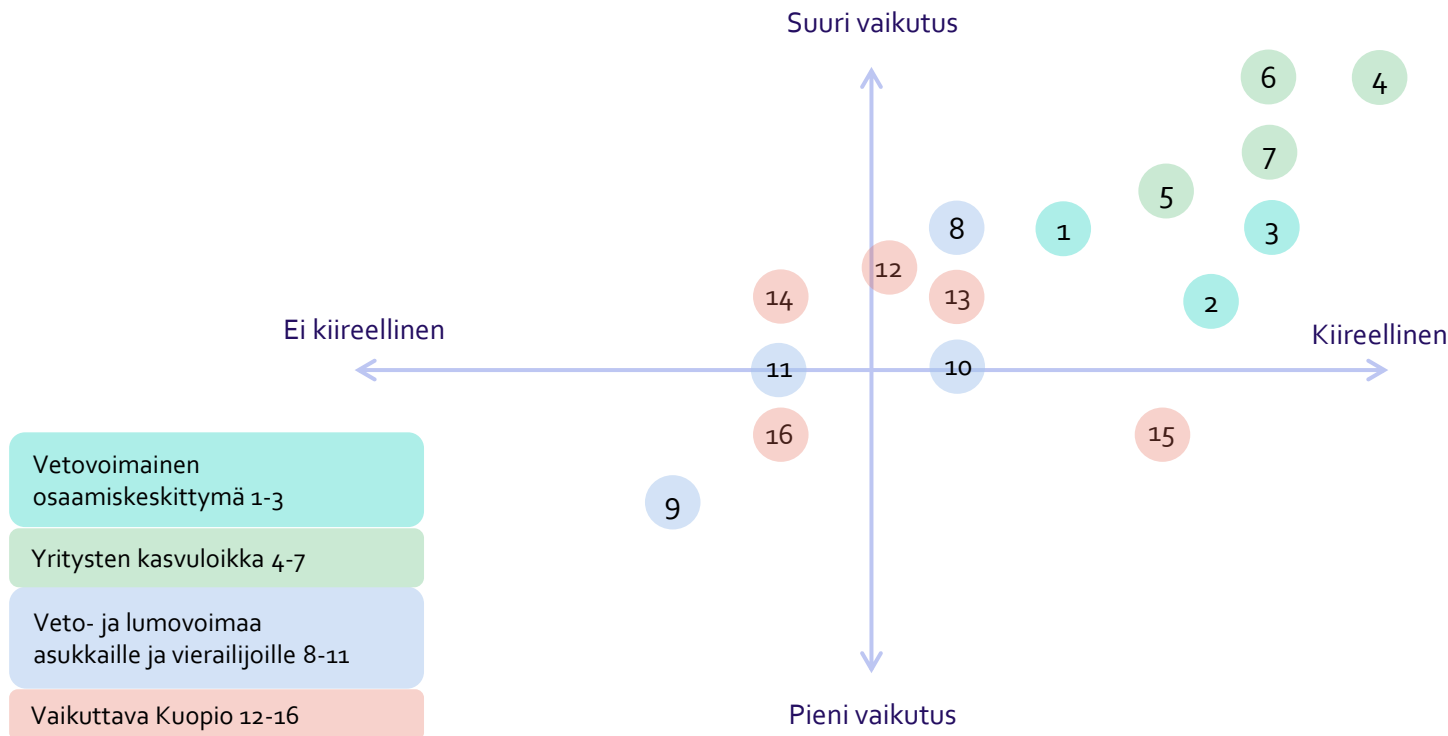
12. Vahvistamme Kuopion verkostojen ja edunvalvonnan vaikuttavuutta
13. Toteutamme rakenneuudistuksia onnistuneesti
14. Edistämme Kuopion saavutettavuutta
15. Edistämme kokonaisturvallisuutta elinvoimaa kehittämällä ja osaamista vahvistamalla
16. Lisäämme seudullista yhteistyötä

Ohjelman toteutus ja priorisointi

- Ohjelman toteutus tehdään vaiheittain, valiten vuosittain elinvoiman kannalta tärkeimmät ja ajankohtaisimmat kehittämiskohteet sekä tarkastelemalla ohjelman toteutusta osana kaupungin strategian seurantaprosesseja
- Priorisoitavat strategiset toimenpiteet valitaan arvioimalla toimenpiteen vaikuttavuutta ja sen kiireellisyyttä sekä ajankohtaisuutta

Ohjelman toteutus ja priorisointi

Painopisteet - 2025

- Tonttiohjelman laatiminen ja toteutus (4)
- Edistämme osaavan työvoiman saatavuutta - TE-uudistuksen tehokas toimeenpano (5)
- Vihreän siirtymän ja energiasäästävien teollisuuden investointien edistäminen (6)
- Työpaikkojen luominen aktiivisella kehittämisellä (7)
- Kokonaisturvallisuuden edistäminen elinvoimaa kehittämällä (15)

KUOPIO

Tonttiohjelman laatiminen ja toteutus

Tonttiohjelma – tärkeimmät toimenpiteet

- Uusien yritysalueiden kaavoitus
 - Asemakaavaohjelma, yritystonttituotanto-ohjelma
 - Monipuolinen yritystonttitarjonta – (kauppa, logistiikka, teollisuus ja toimisto)
- Maapoliittisen ohjelman päivitys
- Tonttien esittely- ja myyntimateriaalit kuntoon
- Myyntiprosessin kehittäminen, työkalujen ja seurannan käyttöönotto
- Maakunnallinen tontti- ja toimitilatarjonta – yhteinen rekisteri/ sivusto

KUOPIO

Edistämme osaavan
työvoiman
saatavuutta - TE-
uudistuksen tehokas
toimeenpano

TE-uudistuksen tehokas toimeenpano - Tärkeimmät toimenpiteet

- Yritysten kontaktoinnin kehittäminen – data, automaatio, ratkaisumyynti
- Tehokas työvoimaresurssien ja yritysten tarpeiden kohtauttaminen
- Ulkomaisten osaajien ja opiskelijoiden palvelupolut alueelle juurruttamiseksi – uudet toimintamallit ja palvelut
- Painopisteen ja resurssoinnin siirtäminen työpaikkojen luontiin ja kohtaannon ratkaisemiseen
- Työllisyyden hoidossa keskityttävä vaikuttaviin toimenpiteisiin palveluita kehittämällä ja edelleen digitalisoimalla sekä tekoälyä hyödyntämällä

KUOPIO

Vihreän siirtymän ja energiaintensiivisen teollisuuden investointien edistäminen

Investointien edistäminen – tärkeimmät toimenpiteet

- Vihreän siirtymän ja kiertotalouden yritysalueiden (Hepomäki, Sorsasalo) aktiivinen kehittäminen
 - Yritysinvestointien houkuttelu ja eteenpäin vienti
 - Yritysten välisten arvoketjujen kehittäminen
- Elinkeinorakenteen monipuolistaminen – teolliset investoinnit
- Järvilinjan potentiaalin hyödyntäminen sekä energian tuotannon että käytön näkökulmasta
 - Tuuli- ja aurinkovoimalahankkeet
 - Datakeskusinvestointien saaminen Kuopioon ja seudulle, seudullinen elinvoimayhteistyö
 - Yhteistyö energiayhtiöiden kanssa sähköinfrastruktuurin kehittämiseksi

KUOPIO

Työpaikkojen
luominen
aktiivisella
kehittämisellä

Työpaikkojen luonti – tärkeimmät toimenpiteet

- Alueen pk-yritysten aktivointi ja kehittäminen kasvuun ja työllistämiseen
- Alkavien yritysten / startup –palvelujen kehitys ja organisointi
- Aktiivinen invest-in työ
- Yritysten kasvu- ja sijoittumispalveluiden riittävä resurssointi

KUOPIO

Kokonaisturvallisuuden
edistäminen
elinvoimaa
kehittämällä

Kokonaisturvallisuus – tärkeimmät toimenpiteet

- Kokonaisturvallisuuden osaamiskeskuksen perustaminen
 - Rahoituksen ja kansallisen aseman varmistaminen
 - Laaja verkostoituminen toimintakentässä
 - Elinkeinoelämän kytkeminen huoltovarmuuden ja varautumisen kehittämisen ekosysteemiin
 - Uusien yritysten sitouttaminen verkostoon –kaksoiskäyttö
 - Kotimaisen lääketuotannon kehittäminen - kriittisten lääkevalmisteiden huoltovarmuus

KUOPIO

Seuranta ja ohjaus

Seuranta ja ohjaus

- Ohjelman toteutuksen seuranta ja ohjaus tapahtuu osana kaupungin strategian seurantaprosesseja vuosittaisen toiminnan ja talousarvioseurannan mukaisesti - elinvoimajaosto
- Toimenpiteiden tarkemmat mittarit ja vastuutahot määritellään osana ohjelman toteutusta - johtamisjärjestelmän uudistus, kaupungin strategian uudistaminen
- Ohjelman edistymisestä ja tavoitteiden toteutumisesta tiedotetaan säännöllisesti verkkosivujen, uutiskirjeiden ja sosiaalisen median kautta.

KUOPIO

Mittarit:
elinvoimaa
kuvaavat tilastot

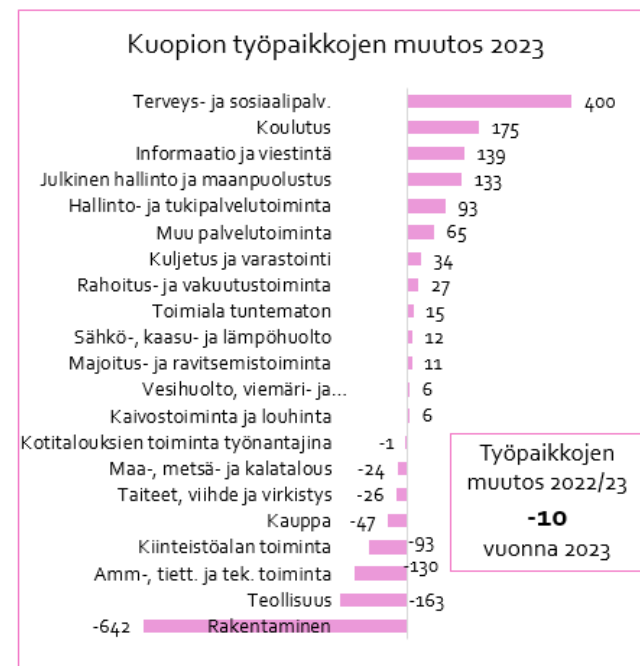

Työpaikat

Työpaikat toimialan mukaan, elinkeinorakenne, 2023

Lähde: Tilastokeskus, työssäkäyntitilasto 12/2023

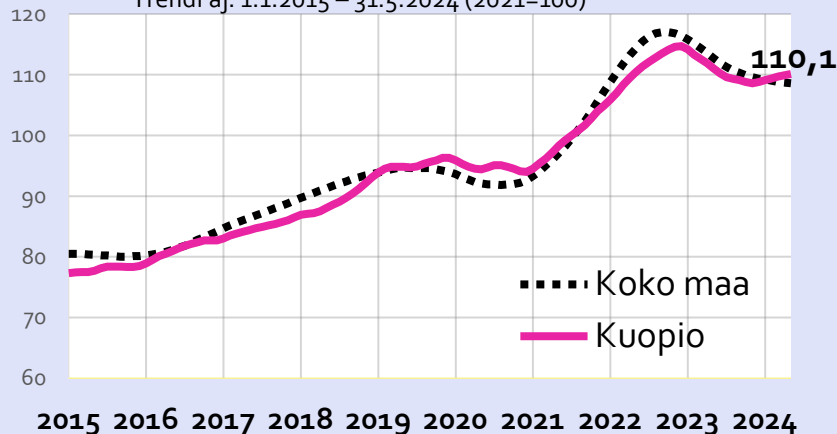

*) Hallinto- ja tukipalvelut sisältää mm. vuokratyövoiman.

Kuopion yritysten liiketoiminta

LIKEVAIHTO, KUOPIO

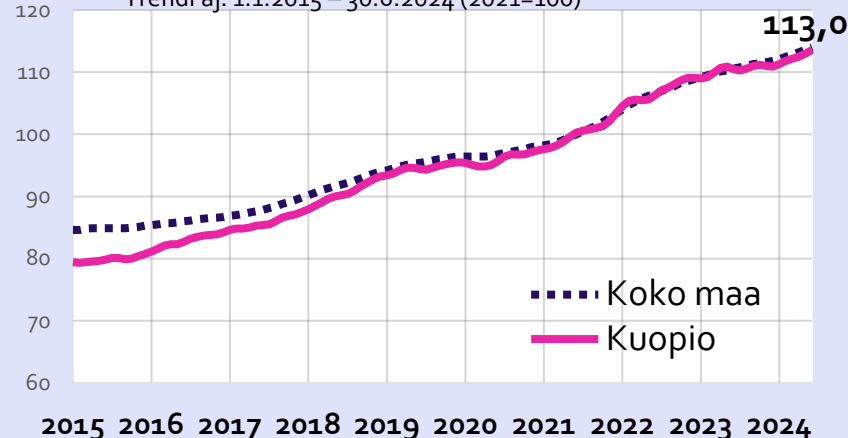
Trendi aj. 1.1.2015 – 31.5.2024 (2021=100)

Kuopion yritysten liikevaihdon kertymä kääntyi laskuun hyvien kasvuvuosien 2021 ja 2022 jälkeen vuoden 2023 loppuvuodesta. Kehitys on ollut sama koko maassa.

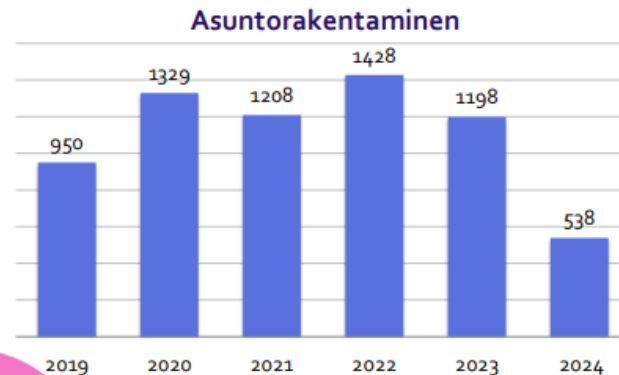
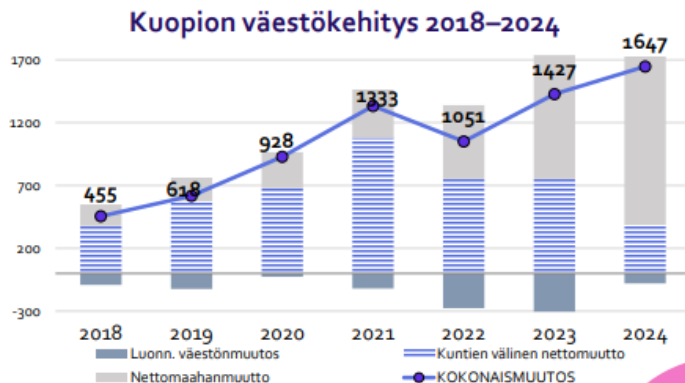
PALKKASUMMA, KUOPIO

Trendi aj. 1.1.2015 – 30.6.2024 (2021=100)

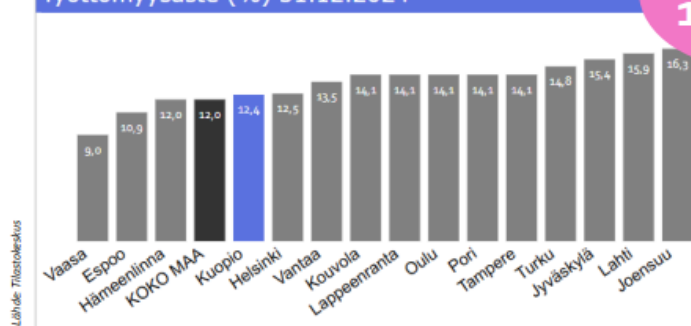

Kuopion palkkasummakertymä kasvoi vuosina 2021 ja 2022. Vuoden 2023 loppupuoliskolla kasvu hidastui Kuopiossa, samoin kuin koko maassa.

Väestö, työttömyys ja asuntorakentaminen

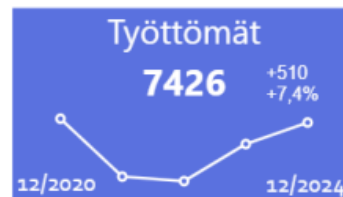

Työttömyysaste (%) 31.12.2024

Kuopion
väkiluku
125 668
12/2024

Työttömyys ja pitkäaikaistyöttömyys
joulukuun lopussa vuosina 2020–2024

Kuopion yritysten liiketoiminta

Liikevaihto

Vuoden 2024 1. neljänneksellä Kuopion yritysten liikevaihto väheni -3,4 % edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Koko maan -5,2 %.

Palkkasumma

Vuoden 2024 ensimmäisellä puoliskolla palkkasumma kasvoi 1,4 %. Koko maan kasvuprosentti oli 1,5 %.

Elinkeinoelämän keskusliiton ja Kuopion kauppakamarin uusin suhdannebarometri kertoo hienoisesta kasvusta. Pohjois-Savossa yritykset arvioivat tilanteen kohentuneen keväästä. Kasvua hidastaa kysyntähaasteiden lisäksi pula ammattitaitoisesta työvoimasta sekä yritysten rahoitusvaikeudet.
Lähde: Pohjois-Savon liitto, tiedote 29.7.2024

Liikevaihto	2019	2020	2021	2022	2023	1-5/ 2024
Eurokertymä*, M€, Kuopio	6196	6064	6511	7284	7169	1650
Vuosimuutos, %, Kuopio	6,9	-2,1	7,4	11,9	-1,6	-3,4*
Vuosimuutos, %, koko maa	2,9	-4,2	10,6	15,5	-3,7	-5,2*

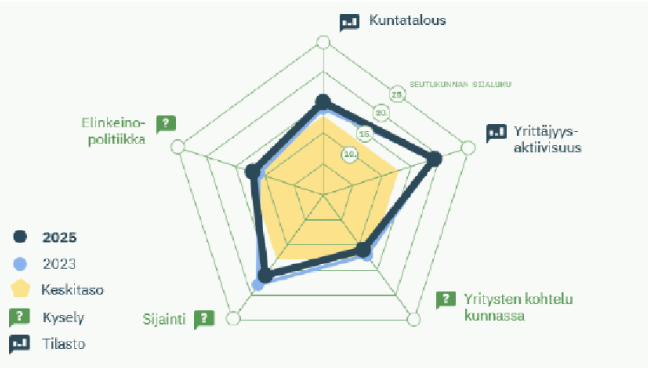
Alkuvuosi 2024: Eurokertymä tammi-toukokuulta,*)vuosimuutos.Q1 eli tammi-maaliskuu 2024

Palkkasumma	2019	2020	2021	2022	2023	1-6/ 2024
Eurokertymä*, M€, Kuopio	1904	1901	2015	2157	2233	1141
Vuosimuutos, %, Kuopio	4,4	-0,2	6,0	7,1	3,5	1,4
Vuosimuutos, %, koko maa	3,5	-0,2	5,0	6,9	4,6	1,5

* Euroestimaatti. Palkkasummatiedot 2024 ovat tammi-kesäkuulta
Vuoden 2020 luvuissa koronapandemian aiheuttamat muutokset

EK:n kuntaranking

Kuopion seutukunta

TILASTOTIETO

Tilastomuuttujien painoarvo 2/3

Kuntatalous

- Tulovero-%
- Toimintamenot / asukas
- Työllisyysaste

Yrittäjyysaktiivisuus kunnassa

- Yrittäjyysaste
- Yrityksiä / asukas
- Aloittaneet yritykset / yritysanta

YRITYSKYSELY

Yrityskyselyn painoarvo 1/3

Yritysten kohtelu kunnassa

- Kuntapäätöksenteon yrityslähtöisyys (esim. päätösprosessien ja kaavoituksen sujuvuus, yritysvaikutusten huomiointi päätöksissä)
- Julkiset yrityspalvelut (neuvonnan, rahoituksen ja toimitilojen saatavuus sekä yritysten tasapuolinen kohtelu)
- Hankintayhteistyö (julkiset hankinnat, kilpailutukset, yritysten mahdollisuudet kuntapalvelujen tuottajina)
- Paikallinen yritysilmapiiri

Sijaintipaikkakunnan sopivuus

Elinkeino-politiikan kokonaisarvosana

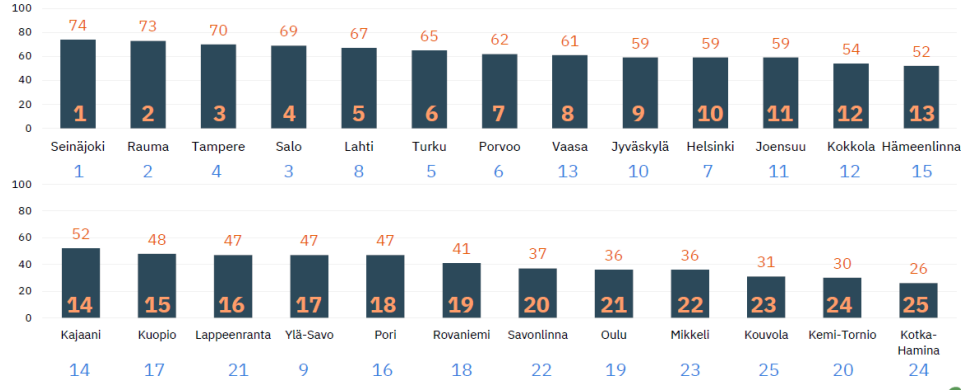
Kuntaranking-tulokset 2025

25 vertailuun otettua seutukuntaa paremmuusjärjestyksessä

XX = kokonaispisteet 2025

X = sijoitus 2025

X = sijoitus 2023

[EK:n Kuntaranking 2025: Seinäjoki, Rauma ja Tampere ovat Suomen parhaat alueet yritystoiminnalle - Elinkeinoelämän keskusliitto](#)

Priorisoidut painopisteet 2025 vastuutaulukot:

Tonttiohjelman laatiminen ja toteutus

Toimenpide	Mittari	Vastuutaho
Uusien yritysalueiden kaavoitus	Yritystonttireservi - hehtaarit ja monipuolisuus	Kaupunkisuunnittelujohtaja Elinkeinojohtaja
Maapoliittisen ohjelman päivitys	Tontin varausprosessin kesto keskimäärin (vrk)	Kiinteistöjohtaja
Tonttien esittely- ja myyntimateriaalit kuntoon, perustiedot ml. hinnat esille	Aineistojen käyttöönotto	Kiinteistöjohtaja
Myyntiprosessin kehittäminen, työkalujen ja seurannan käyttöönotto	Toteutuneet kaupat tai varaukset / liidit vuosittain (kpl).	Kiinteistöjohtaja Elinkeinojohtaja
Maakunnallinen tontti- ja toimitilatarjonta – yhteinen rekisteri/ sivusto	Yhteisen sivuston käyttöönotto (kävijämäärä)	Elinkeinojohtaja

Edistämme osaavan työvoiman saatavuutta - TE-uudistuksen tehokas toimeenpano

Toimenpide	Mittari	Vastuutaho
Yritysten kontaktoinnin kehittäminen – data, automaatio, ratkaisumyynti	Tavoitetut yritykset	Työllisyysjohtaja Elinkeinojohtaja
Tehokas työvoimaresurssien ja yritysten tarpeiden kohtauttaminen	Kyselyt työvoiman saatavuudesta suoraan yrityksille	Työllisyysjohtaja Elinkeinojohtaja
Ulkomaisten osaajien ja opiskelijoiden palvelupolut alueelle juurruttamiseksi – uudet toimintamallit ja palvelut	Oppilaitoksista valmistuneista alueelle jäävät / työllistyvät (OKM) Ulkomaalaistaustaisten työllisyysaste	Työllisyysjohtaja Elinkeinojohtaja

Painopisteen ja resurssoinnin siirtäminen työpaikkojen luontiin ja kohtaannon ratkaisemiseen. Työllisyyden hoidossa keskityttävä vaikuttaviin toimenpiteisiin palveluita kehittämällä ja edelleen digitalisoimalla sekä tekoälyä hyödyntämällä.

Vihreän siirtymän ja energiantensiivisen teollisuuden investointien edistäminen

Toimenpide	Mittari	Vastuutaho
Vihreän siirtymän yritysalueiden (Hepomäki, Sorsasalo) aktiivinen kehittäminen ja yritysverkostojen luonti	Tonttivaraukset, toteutuneet investoinnit	Elinkeinojohtaja Kiinteistöjohtaja
Elinkeinoarakenteen monipuolistaminen - teolliset investoinnit	Tonttivaraukset, toteutuneet investoinnit	Elinkeinojohtaja Kiinteistöjohtaja
Datakeskusinvestointien saaminen Kuopioon	Tonttivaraukset, toteutuneet investoinnit	Elinkeinojohtaja Kiinteistöjohtaja

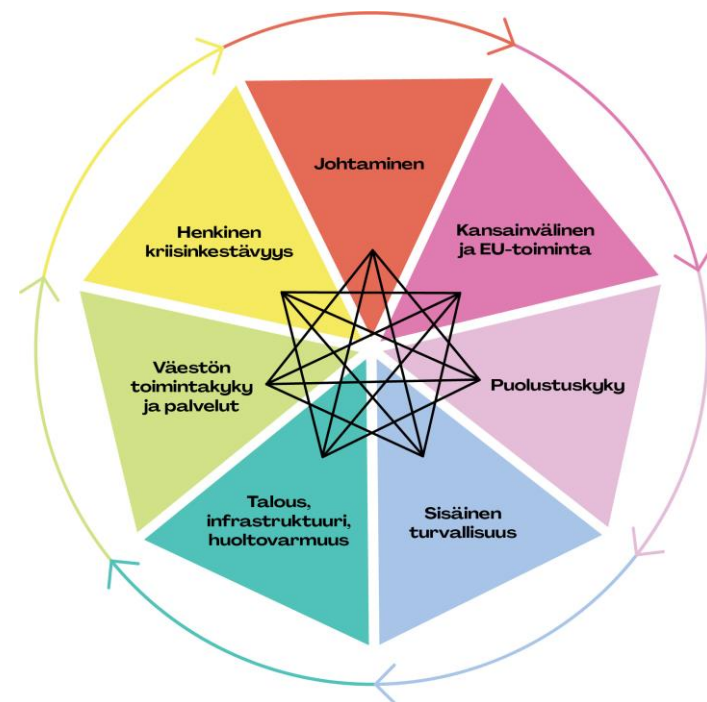

Työpaikkojen luominen aktiivisella kehittämisellä

Toimenpide	Mittari	Vastuutaho
Alueen pk-yritysten aktivointi ja kehittäminen kasvuun ja työllistämiseen	Yritysten liikevaihdon kasvu (€, %), viennin kasvu (€, %), työpaikkojen määrän kasvu (lkm, %)	Elinkeinojohtaja Työllisyysjohtaja
Alkavien yritysten /startup-palvelujen kehitys ja organisointi	Uusia yrityksiä /asukasmäärä (lkm)	Elinkeinojohtaja Työllisyysjohtaja
Aktiivinen invest-in työ, sijoittumispalvelun organisointi	Alueelle sijoittuvat uudet yritykset (lkm) ja investoinnit (€)	Elinkeinojohtaja

Kokonaisturvallisuuden osaamiskeskus

Toimenpide	Mittari	Vastuutaho
Osaamiskeskuksen rahoituksen ja kansallisen aseman varmistaminen	Toimintamalli luotu hankkeen lopussa, rahoitus varmistettu	Kaupunginjohtaja Elinkeinojohtaja
Laaja verkostoituminen, uusien yritysten sitouttaminen verkostoon	Yrityksiä ja muita organisaatioita osaamiskeskuksen kumppaneina (sopimukset)	Kaupunginjohtaja Elinkeinojohtaja

Yhteiskunnan elintärkeitä toiminnot

Kasvava ja elinvoimainen Kuopio -ohjelma 2025 -2030 vastuutaulukot:

Vetovoimainen osaamiskeskittymä

Toimenpide	Mittari	Vastuutaho
Savilahden yhteistyön kehittäminen	Yhteistyösopimukset ja konkreettiset toimenpiteet, yritysten määrä, TKI-hankkeet ja TKI-rahoitus	Kaupunkiympäristön palvelualue Elinvoima- ja konsernipalvelut
Savilahden kytkeminen kaupungin kehittämiseen	Projekti 4- toteutus, uudet rakennushankkeet projekti 4- alueella, uudet pilotoinnit	Hankejohtaja
Osaajien veto- ja pitovoima	Valmistuneiden opiskelijoiden sijoittuminen alueelle, korkeakoulutettujen poismuutto, kv-taustaisten työllisyys	Työllisyysjohtaja Markkinointijohtaja

Yritysten kasvuloikka

Toimenpide	Mittari	Vastuutaho
Toteutamme tonttiohjelman	Yritystonttireservi (ha), toteutuneet tonttivaraukset (kpl), varausprosessin kesto (vrk)	Kaupunkisuunnittelujohtaja Elinkeinojohtaja Kiinteistöjohtaja
Edistämme osaavan työvoiman saatavuutta	Työllisyysaste, avoimet työpaikat, kyselyt työvoiman saatavuudesta työnantajille	Työllisyysjohtaja Elinkeinojohtaja
Edistämme vihreän siirtymän TKI- ja yritysinvestointeja	Tonttivaraukset, toteutuneet investoinnit	Elinkeinojohtaja
Luomme aktiivisella kehittämisellä uusia työpaikkoja	Uusien yritysten ja toimipaikkojen määrän kehitys, yritysten liikevaihdon, viennin ja työpaikkojen määrän kasvu	Elinkeinojohtaja Työllisyysjohtaja

Veto- ja lumovoimaa asukkaille ja vierailijoille

Toimenpide	Mittari	Vastuutaho
Elämykselliset tapahtumat ja matkailumahdollisuudet	Tapahtumien kumuloima matkailutulo Matkailuinvestoinnit	Markkinointijohtaja Elinkeinojohtaja
Aktiivinen kaupunkikulttuuri	Kulttuuritarjonnan monipuolisuus, kaupungin imago, tapahtumien määrä	Markkinointijohtaja
Koko alueen vahvuudet näkyviin	Kaupungin brändi / imago	Markkinointijohtaja
Koko seudun mahdollisuuksien yhteinen markkinointi	Matkailuvuorokausien kasvu, KV-matkailijoiden määrän kasvu, Kuopio-Tahko Markkinoinnin ja Pohjois-Savon Matkailu Oy:n strategioiden toteutuminen	Markkinointijohtaja Elinkeinojohtaja

Vaikuttava Kuopio

Toimenpide	Mittari	Vastuutaho
Kuopion verkostojen ja edunvalvonnan vahvistaminen	Elinvoimakumppanuudet ja yhteiset hankkeet muiden kaupunkien ja kuntien kanssa	Kaupunginjohtaja Strategiajohtaja Elinkeinojohtaja
Rakenneuudistusten onnistunut läpivienti	Tuottavuuden kasvu, millä mitataan?	Kaupunginjohtaja
Saavutettavuuden edistäminen	Matka-ajat Kuopiosta Helsinkiin, lentoliikennevuorot, saavutettavuutta parantavat infrahankkeet	Kaupunginjohtaja
Kokonaisturvallisuuden osaamiskeskus	Osaamiskeskuksen toiminnan käynnistyminen hankkeen jälkeen, rahoitus ja kumppanuudet	Kaupunginjohtaja Strategiajohtaja
Seudullisen elinkeinoyhteistyön kehittäminen	Yhteiset maakunnalliset kehittämishankkeet, yhteinen tarjooma investointien houkutteluun	Elinkeinojohtaja

KUOPIO

Kiitos!

